

„Затверджено”
Умова приймальної комісії
О. Я. Чебикін
„01” квітня 2020 р.

Програмні вимоги до фахових випробувань для здобуття освітнього ступеня бакалавра на базі ОКР молодшого спеціаліста.

Спеціальність: 014 «Середня освіта. Мова і література (турецька)»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розрахована на вступників до факультету іноземних мов Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за освітнім ступенем «бакалавр» на базі диплому ОКР «молодший спеціаліст» за іншими спеціальностями.

Вступники на навчання для здобуття ступеня «бакалавр» повинні мати рівень мовленнєвої компетенції та науково-практичної лінгвістичної компетенції в межах повного курсу навчання за першим і другим семестром освітнього рівня «бакалавр», що відповідає Європейському стандарту з володіння іноземною мовою – рівню B1 (Рубіжний).

Форма вступних випробувань – тестування, що включає питання трьох рівнів складності з лінгвістичних аспектів декодування змісту автентичної інформації, загального мовознавства, теоретичної граматики, лексикології, та стилістики турецької мови.

Тестування проводиться іноземною мовою з метою перевірки теоретичних знань та визначення рівня сформованості іншомовної комунікативної та науково-практичної компетенції вступників за шкалою і критеріями, які подано в Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти і рекомендовані Міністерством освіти і науки України №14/18.2-481 від 02.03.2005.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Метою вступного випробування з іноземної (турецької) мови для вступу на навчання за ступенем «бакалавр» спеціальності 014 «Середня освіта. Мова і література (турецька)» (денної та заочної форм навчання) на базі диплому ОКР «молодший спеціаліст» за іншими спеціальностями є виявлення готовності і можливості того, хто поступає, засвоїти обрану програму з підготовки бакалаврів.

До **основних завдань** вступного випробування з іноземної (турецької) мови для вступу на навчання за ступенем «бакалавр» вищезазначеної спеціальності можна віднести такі:

- перевірити рівень знань претендентів на вступ до навчання за програмою з підготовки бакалаврів у галузі синології;
- визначити здібності претендентів до науково-практичної;
- виявити здатності претендентів до різноманітних видів аналізу конкретного мовного матеріалу.

**2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ ВСТУПУ НА
НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «БАКАЛАВР»
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА. МОВА І ЛІТЕРАТУРА
(ТУРЕЦЬКА)»
(ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ)
на базі диплому ОКР «молодший спеціаліст» за іншими
спеціальностями**

Абітурієнти, які вступають на ступінь «бакалавр» спеціальності 014 «Середня освіта. Мова і література (турецька)» (денної та заочної форм навчання) на базі диплому ОКР «молодший спеціаліст» за іншими спеціальностями повинні **знати**:

- сутність мови як суспільного явища, її зв'язок з мисленням, культурою та суспільним розвитком народу; принциповий зв'язок мови і світу; походження і розвиток мови, її рівні; основні одиниці мови і мовлення;
- функціональні властивості мови;
- актуальні лексико-семантичні, стилістичні та прагматичні проблеми китаєзнавства та можливі шляхи їх подолання;
- особливості лексичної системи та закономірності функціонування одиниць номінації сучасної турецької мови;
- природу граматичних явищ і граматичних процесів у синхронії та діахронії.

В ході вступного випробування абітурієнти демонструють **вміння**:

- застосовувати набутий теоретичний матеріал з іноземної мови на практиці;
- обирати раціональний спосіб виконання завдання та оцінювати результати власної практичної діяльності;
- аналізувати запропонований лінгвістичний матеріал;
- демонструвати розуміння на рівні аналізу властивостей мовних явищ;
- застосовувати додаткову інформацію для реалізації поставлених перед ним завдань.

3. ПЕРЕЛІК РОЗДІЛІВ І ТЕМ:

I. Теоретична граматики

A. Морфологія

Розділ 1. Вступ до граматики турецької мови

Предмет, зміст і завдання граматики

Зв'язок граматики з лексикою

Зв'язок морфології із синтаксисом

Основні одиниці граматичної будови

Граматики китайської мови

Примат синтаксису над морфологією

Важливість семантичного аналізу

Розділ 2. Морфологія

Тема 1. Граматична природа турецького слова

Слово та морфема

Узагальнено-категоріальне значення

Кількісно-складовий склад

Словотворча модель

Словозмінні форми відносно нульової форми

Тема 2. Проблема частин мови в турецькій мові

Поняття транспозиції

Критерії класифікації частин мови

Тема 3. Розподіл слів на повнозначні і службові

Система частин мови

Класифікація частин мови

Тема 4. Іменник

Класи іменників (власні іменники, загальні іменники, іменники - одиниці виміру)

Словотворення іменників (словоскладання, напівафіксація, афіксація, контракція)

Граматичні особливості

Прислівникові іменники

Тема 5. Прикметник

Класи прикметників (якісні прикметники, відносні прикметники)

Словотвір прикметників (словоскладання, напівафіксація)

Граматичні особливості

Тема 6: Числівники

Класи числівників (кількісні числівники, порядкові числівники)

Словотвір числівників (словоскладання, префіксація)

Граматичні особливості

Тема 7. Займенник

Класи займенників (особові займенники, присвійні займенники, вказівні займенники, визначальні займенники, питальні, неозначені, відносні займенники)

Словотвір займенників (словоскладання, суфіксація)

Граматичні особливості

Тема 8. Дієслово

Класи дієслів

Повнозначні дієслова (не результативні, результативні дієслова)

Допоміжні дієслова (модальні дієслова; спонукальні дієслова; дієслова, що вказують етапи дії; дієслова, що вказують напрямок дії)

Словотвір дієслів (словоскладання, суфіксація, морфологічна транспозиція (конверсія))

Граматичні особливості

Тема 9. Прислівник

Класи прислівників (якісні прислівники, обставинні прислівники, прислівники міри)

Словотвір прислівників (словоскладання, суфіксація)

Граматичні особливості

Займенникові прислівники

Тема 10. Система частин мови

Загальна характеристика

Класифікація частин мови

Тема 11. Прийменник

Розряди прийменників

Прийменники, що виражають суб'єктно-об'єктні відносини

Прийменники, що виражають просторові відносини

Прийменники, що виражають часові відношення

Прийменники, що виражають цільові відносини

Прийменники, що виражають причинні відносини

Тема 12. Післялоги

Розряди післялогів

Післялоги, що уточнюють просторові відносини

Післялоги, що уточнюють тимчасові відносини

Тема 13. Сполучники

Розряди сполучників (сполучні сполучники, протиставні сполучники, розділові сполучники, порівняльні сполучники, сполучники мети, сполучники причини, умовні сполучники, допустові сполучники, порівняльні сполучники)

Прийменниково-післяложні сполучення в ролі сполучників

Тема 14. Частки

Розряди часток (частки-зв'язки, сполучникові частки, підсилювальні частки, обмежувальні частки, заперечні частки, узагальнюючі частки, темпоральні частки, експресивні частки)

Тема 15. Класифікатори

Загальна характеристика

Тема 16. Показники членів речення

Загальна характеристика

Показники головних членів речення

Показники другорядних членів речення

Нейтралізатори предикативності

Тема 17. Спеціальні лексичні елементи

Дієслова в ролі спеціальних слів

Іменники в ролі спеціальних слів

Прислівники в ролі спеціальних слів

Сполучення спеціальних слів

Тема 18. Модальні слова

Слова, що виражають упевненість

Слова, що виражають припущення

Слова, що виражають сумнів

Б. Синтаксис

Тема 1. Деякі особливості китайського синтаксису

Безприйменникові словосполучення

Еліпс службових слів

Ідентичне оформлення синтаксичних одиниць

Фіксований порядок слів

Показники членів речення

Групове оформлення членів речення

Включення членів речення

Рамкові конструкції

Тема 2. Словосполучення

Засоби синтаксичного зв'язку

Класифікація словосполучень

Класифікація за кількістю компонентів (прості словосполучення, складні словосполучення)

Класифікація за злитністю компонентів (вільні словосполучення, стягнені словосполучення)

Класифікація за центральним компонентом

Субстантивні словосполучення

Власне субстантивні словосполучення

Субстантивно-квантитативні словосполучення
 Субстантивно-кваліфікативні словосполучення
 Субстантивні словосполучення особливого типу
 Ад'єктивні словосполучення
 Дієслівні словосполучення

Тема 3. Речення

Класифікація речень

Класифікація за метою висловлювання (розповідні речення, питальні речення, спонукальні речення)

Класифікація за емоційним забарвленням (оповідально-окличні речення, запитально-окличні речення, спонукальної-окличні речення)

Класифікація за структурою

Просте речення

Ускладнене речення

Складне речення

Безсполучникові складні речення

II. Лексикологія

Тема 1. Загальні положення турецької лексикології

Лексикологія і словотвір

Лексикологія і семасіологія

Лексикологія і фразеологія

Слово як основна одиниця мови

Слово і морфема

Складне слово і словосполучення

Кількісно-складовий склад

Етимологічно злітні слова

Структурні варіанти

Лексико-граматичні особливості

Тема 2. Словотвір

Словоскладання

Складні слова сурядні (тип, що виражає підсумування; узагальнюючий тип; синонімічний тип; антонімічний тип; особливий тип)

Складні слова підрядні (означальний тип, додатковий тип, результативний тип, предикативний тип, особливий тип)

Складні слова вторинні

Складні слова з ідентичною морфемою

Напівафіксація

Напівпрефіксація

Напівсуфіксація

Афіксація

Префіксація

Суфіксація

Суфікси іменників

Суфікси дієслів

Суфікси прислівників

Редуплікація

Контракція

Морфемна контракція трьох-складних лексичних одиниць

Морфемна контракція чотирьох-складних лексичних одиниць

Морфемна контракція п'яти-складних лексичних одиниць

Морфемна контракція особливого типу

Транспозиція

Синтаксична транспозиція

Тип «іменник → прикметник»

Тип «прикметник → іменник»

Тип «прикметник → прислівник»

Морфологічна транспозиція (конверсія)

Тип «іменник → дієслово»

Тип «дієслово → іменник»

Конверсія і омонімія

Конверсія і напівафіксація

Фонетичне відокремлювання

Зміна тону

Зміна наголосу і редукція

Семантичне відокремлювання

Потенційні слова

Тема 3. Семасіологія

Основні типи лексичних значень

Предметно-логічне значення

Емоційно-оцінювальне значення

Функціонально-стилістичне значення

Фразеологічно зв'язане значення

Переносно-метафоричне значення

Основні типи лексичних одиниць

Однозначні слова (моносеми)

Багатозначні слова (полісеми)

Рівнозвучні слова (омоніми)

Рівнозначні слова (синоніми)

Контрастні слова (антоніми)

Тема 4. Класифікація словарного складу

Класифікація за походженням

Споконвічна лексика

Основний словарний фонд

Веньянізми

Діалектизми

Запозичена лексика (фонетичні запозичення, семантичні запозичення, структурні кальки, етимологічні кальки, фонетико-семантичні запозичення, вторинні запозичення)

Класифікація за давністю існування

Сучасна лексика

Архаїзми

Історизми

Неологізми

Лексика необмеженого вживання

Тема 5. Фразеологія

Класифікація фразеологізмів

Структурно-семантична класифікація

Фразеологізми-словосполучення

Фразеологічні вирази

Фразеологічні сполучення

Фразеологізми-речення

III. Теоретична фонетика

Тема 1. Структура складу та мінімальні фонетичні одиниці в турецькій мові

Типи складів (ініціалі, фіналі, медіалі, субфіналі, централі, терміналі)

Класифікація фіналій за А. А. та Е. Н. Драгуновим

Тема 2. Тон

Поняття «Тон» у вузькому і широкому розумінні

Частотна (мелодична) характеристика тону

Інтенсивність тону

Тривалість тону

Тон та якість складоутворювального голосного

Тема 3. Звуковий склад турецької мови

Артикуляційна база

Будова мовленнєвого апарату

Основні відмінності звукових систем російської та турецької мов

Тема 4. Опис звуків турецької мови

Голосні

Приголосні

Смичні приголосні

Приголосні

Голосні

Приголосні

Африкати

Фонетичні дифтонги

Приголосні

Голосний

Тема 5. Наголос

Ступені наголошеності складу

Позиція наголосу в словах

Смислорозрізнявальна функція наголосу

Тема 7. Інтонація

Мелодика

Змішання регістру

Особлива вимова тону

Ритм

Пауза

Ритмічний та логічний наголос

Темп

Тема 8. Графіка та транскрипція

4. СТРУКТУРА ТЕСТУВАННЯ

(письмові роботи з турецької мови)

Тест складається з 25 завдань різної ступені складності.

Основними принципами тестування з турецької мови стають:

- знання студента з морфології турецької мови (правильне використання граматичних форм іменників, прикметників, дієслів, числівників, займенників, прислівників, прийменників, післялогів, часток, класифікаторів, модальних слів тощо);
- знання синтаксису турецької мови;
- знання лексичних одиниць та сталих виразів турецької мови;
- вміння адекватно перекладати турецькомовні тексти рідною мовою, також перекладати тексти з рідної на іноземну мову;
- опора на базові знання студентів, які вони одержали у курсі вивчення другої іноземної (турецької) мови у закладах освіти;
- використання позапрограмного матеріалу;
- цілісний характер завдань, що торкається одночасно як знання мови, так і знання філософії, літератури, історії та географії країни, мова якої вивчається;
- тематичний принцип вибудовування завдань тесту;
- аналітичний підхід до соціокультурних явищ – адекватно розуміти та інтерпретувати соціокультурну інформацію;
- розпізнання та розуміння країнознавчих реалій, формул мовленнєвого етикету; лексики, що позначає звичаї, традиції, у текстах;
- знання культури, побуту, духовних цінностей, історії та географії країни, мова якої вивчається;
- володіння основними нормами та правилами вербальної і невербальної поведінки;
- орієнтація на заочне співробітництво експерта з учасником тестування, що повинно проявитися в чуйній і об'єктивній оцінці його роботи.

Час виконання письмових робіт – 2 академічні години (90 хвилин).

Кожна правильна відповідь у кількості від першої до п'ятнадцятої оцінюється в 10 балів (правильна відповідь – 10 балів, неправильна відповідь – 0 балів); з шістнадцятої відповіді до двадцять п'ятої – в 5 балів (правильна відповідь – 5 балів, неправильна відповідь – 0 балів). Сумарна кількість балів складає ваш рейтинг. **Найвищий рейтинг складає 200 балів.** Мінімальний прохідний бал – 100. Бали, які Ви отримаєте, визначаються за таблицею:

Завдання з 1 по 25

Кількість правильних відповідей	Кількість балів
0	0
1	10
2	20
3	30
4	40
5	50
6	60
7	70
8	80
9	90
10	100
11	110
12	120
13	130
14	140
15	150
16	155
17	160
18	165
19	170
20	175
21	180
22	185
23	190
24	195
25	200

Вступаю в діалог культур

Спрямованість тестових завдань	Вступаю в діалог культур	
	А) Лінгвокраїнознавчі знання	Б) Норми та правила вербальної і невербальної поведінки
Мета тестування	Виявити тенденцію до розуміння та сприйняття іншомовної культури, духовних цінностей та ідеалів іншого народу	
Вид мисливої роботи, яка закладена в тексті	Аналітичний підхід до соціокультурних явищ	
	Узагальнення і синтез різних соціокультурних явищ в системі іншомовної культури	Усвідомлення толерантного відношення до іншомовної культури
Форма відповідності	Проходить у письмовій формі. Коло питань пропонується учаснику експертом.	
Критерії оцінки	Активність участі, вміння учасника тестування відчувати суть питання, вільно орієнтуватися в запропонованому іншомовному матеріалі, володіти соціокультурною інформацією, формулами мовленнєвого етикету, розуміти лінгвокраїнознавчу лексику, мати чуття мови та самостійність і оригінальність судження.	

Помилки

Помилки, які свідчать про недостатнє знання студентів граматичних правил, лексичного мінімуму в обсязі, відповідному змісту навчальної програми вищого навчального закладу:

1. Неправильне використання граматичних форм повнозначних і допоміжних дієслів; засобів словотвору дієслів, іменників, прикметників, дієслів, числівників, займенників, прислівників, прийменників;
2. Порухення порядку слів у реченні;
3. Незнання лексичної мовної одиниці;
4. Невміння комбінувати лексичні одиниці згідно з правилами
5. Незнання правил використання займенника, однини та множини іменників, ступенів порівняння прикметників та прислівників у даних контекстах;
6. Некоректний переклад турецьких словосполучень, фразеологічних одиниць, речень рідною мовою.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень	Кількісна характеристика рівня	Характеристика відповідей абітурієнта
Низький	0-99 балів	Абітурієнт не усвідомлює змісту питань, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність уміння міркувати.
Задовільний	100-150 балів	Відповіді на питання носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання.
Достатній	151-180 балів	У відповідях на питання допускаються деякі неточності або помилки не принципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння лінгвістичного матеріалу на рівні аналізу властивостей.
Високий	181-200 балів	Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь. Його відповіді свідчать про розуміння матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень.

6. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Рекомендована література

Базова

1. Öztürk T. *Gökkuşacağı türkçe*, 2006. 156 p.
2. Кононов А. Н. *Грамматика. Турецкого языка*. 9-е. 2000 с.
3. Adım Adım Türkçe 3. Dilset, 2004. – 152 с.

Додаткова література:

1. Yeni Türkiye. Eylül – Ekim 1996. Sayı 11. (Medya Özel sayısı).
2. Örnekleriyle Türkçe Sözlük [4 cilt]. Ed. Ahmet Fidan, Nevin Kardeş, Salih Önen, Sevgi Gökdemir, Hanifi Erkıran, Hasan Koç, Namiye Başbuğ. – İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 2002. – 3337 s.
3. Türkçe Sözlük [2 cilt]. Hazırlayanlar: İsmail Parlatır, Nevzat Gözaydın, Hamza Zülfikar, Belgin Tezcan Aksu, Seyfullah Türkmen, Yaşar Yılmaz. – 9. baskı. – Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1998. – 2523 s.
4. Ali Püsküllüoğlu. Arkadaş Türkçe Sözlük. – Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2004. – 1121 s.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.lingvisto.org/tur/>
2. <https://www.tomer.ru/blog/grammatika.html>
3. www.twirpx.com
4. <http://www.bl.uk/>
5. <http://www.nbu.gov.ua>